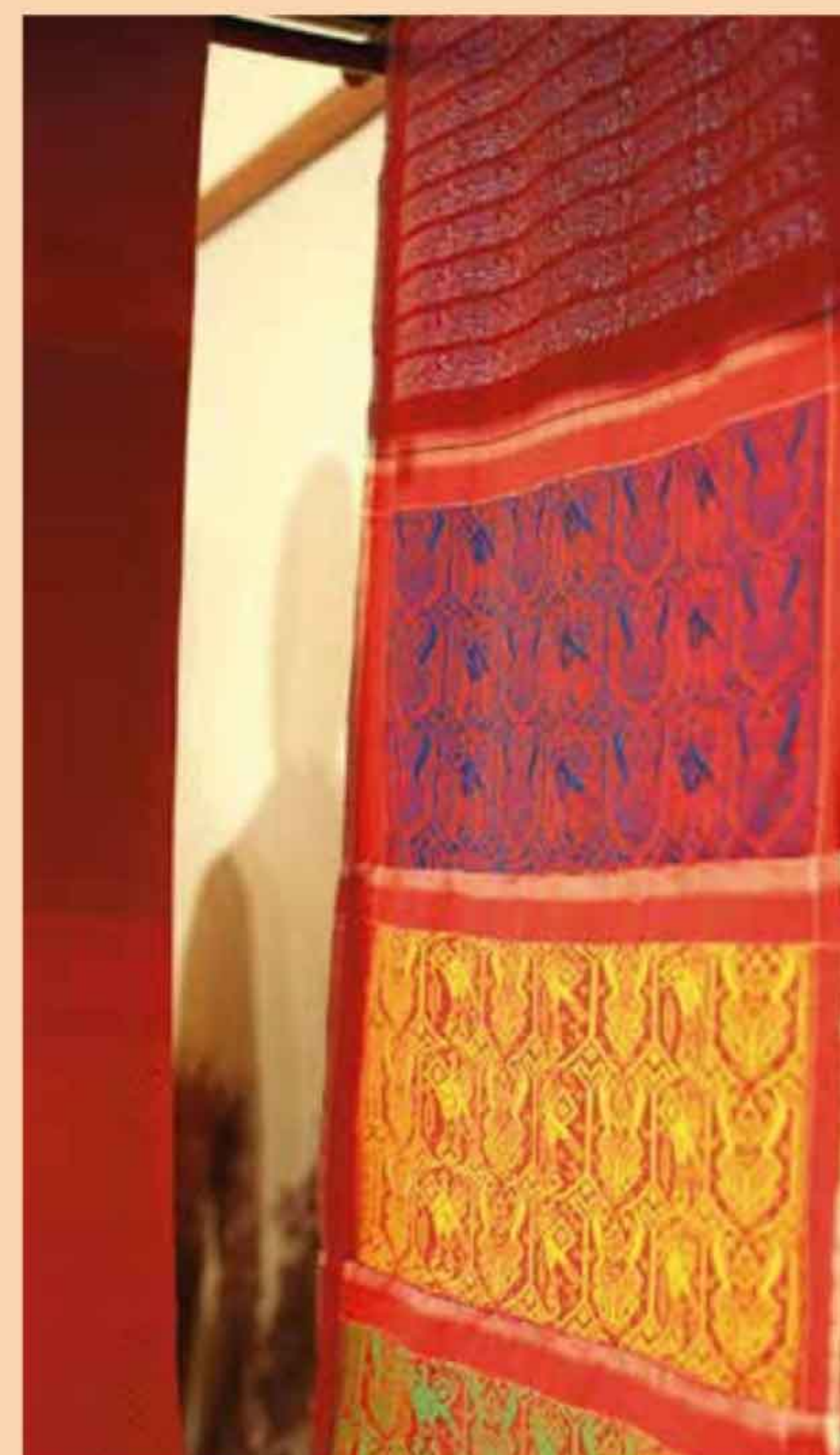
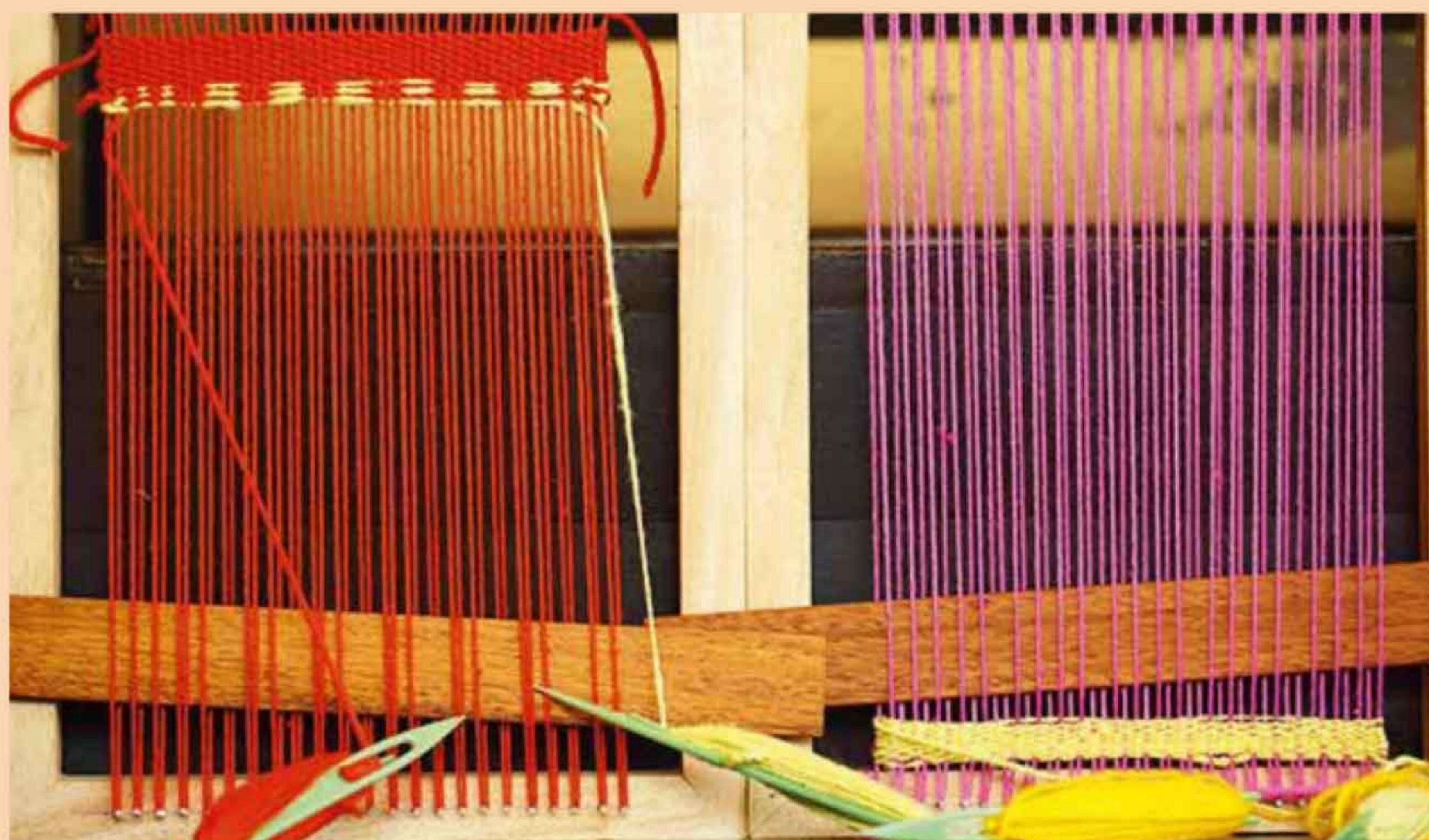

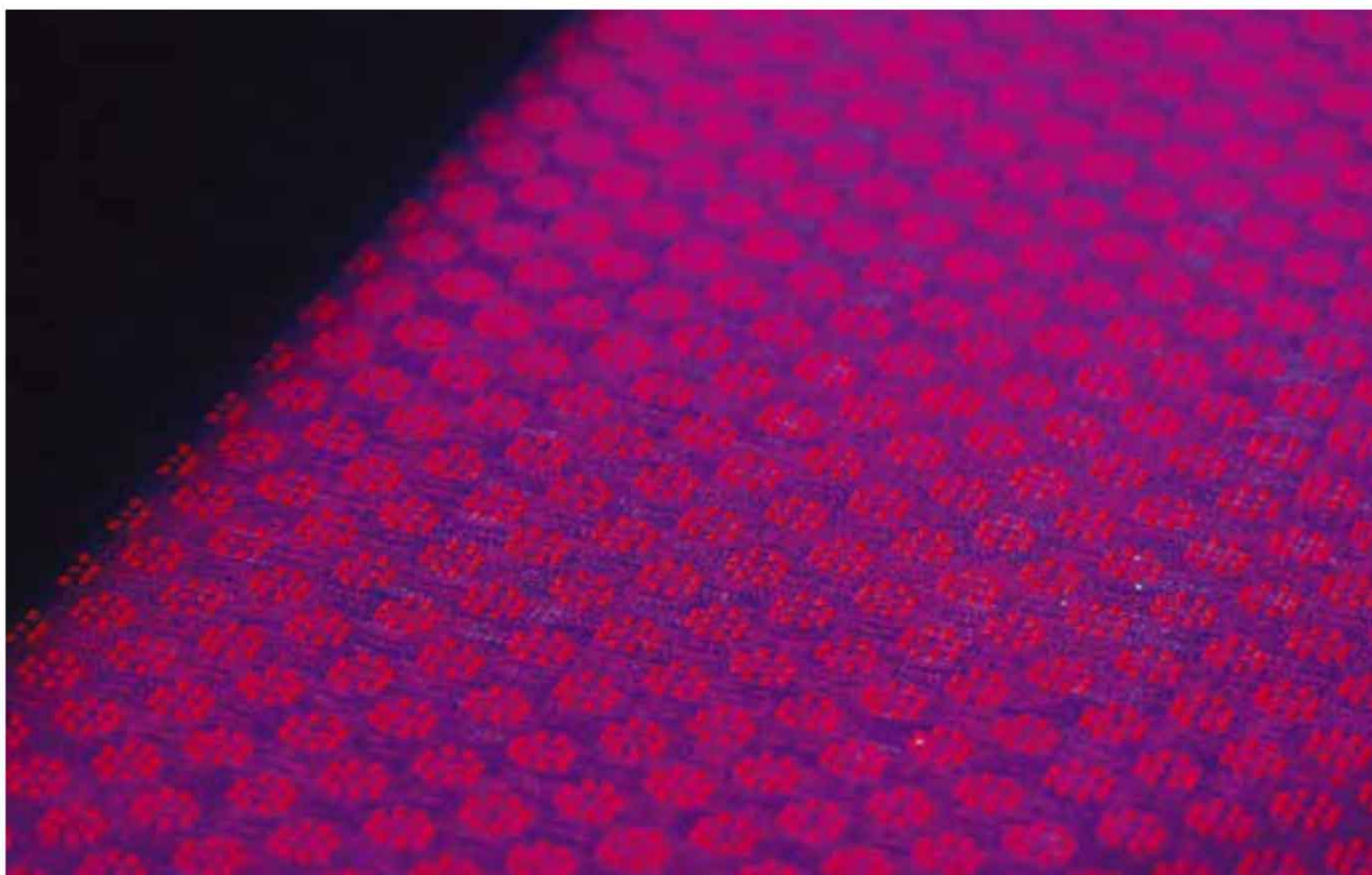
ผ้าทอนาหมื่นศรี

ผ้าทอนาหมื่นศรี เป็นผ้าทอพื้นเมืองของชาวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ซึ่งมีชื่อเสียงในด้านผ้าทอพื้นเมืองมาตั้งแต่อดีต เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ร.ศ. ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) ขณะทรงดำรงพระราชอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทอดพระเนตรผ้าทอที่เมืองตรัง ภายหลังในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ การทอผ้าได้ขาดหายไปช่วงหนึ่ง เพราะขาดเส้นด้ายที่จะใช้ทำวัตถุดิบ รวมทั้งการทอผ้าประจำบ้านที่ใช้วัสดุธรรมชาติปั่นฝ้ายย้อมสีเองก็ลดลง เนื่องจากการมีเส้นใยย้อมสีสำเร็จรูปเข้ามาแทนที่ หรือการมีผ้าจากโรงงานและเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่สามารถซื้อได้ง่ายกว่าการลงมือทอเอง ต่อมาเมื่อราว พ.ศ. ๒๕๑๔ การทอผ้านาหมื่นศรีฟื้นคืนมาอีกครั้ง ผ้าทอนาหมื่นศรี แบ่งตามลักษณะโครงสร้างของผืนผ้าได้ ๓ ชนิด ได้แก่ ผ้าพื้น ผ้าตา และฝ้ายกดอก ซึ่งแต่ละชนิดแบ่งย่อยเป็นชื่อลายต่างๆ ได้อีกหลายลาย

ลักษณะพิเศษของผ้าทอนาหมื่นศรีได้แก่ โครงสร้างของผืนผ้า ลวดลาย และสีสันทนของผืนผ้า ผู้ทอที่มีฝีมือจะนำลายหลาย ๆ ลายมารวมไว้ เช่น ลายลูกแก้วใหญ่ ลายลูกแก้วสีหน่วยในลายดอกจัน บางผืนประสมเฉพาะชุดลูกแก้ว เป็นต้น ส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ด้านสี ถ้าเป็นประเภทผ้าห่ม และผ้าเช็ดหน้ายกดอก ที่ทอขึ้นใช้เองหรือให้แก่อกันจะใช้ด้ายยืนสีแดง ยกดอกสีเหลือง มีบ้างที่ยกดอกสีขาวหรือสีเขียว หากเป็นผ้าทอเพื่อจำหน่ายจะมีการเปลี่ยนแปลงสีด้ายยืนและด้ายพุ่งตามความต้องการของท้องตลาด และในกรณีทอใช้เอง ยังคงเป็นสีแดงเหลืองไม่เปลี่ยนแปลง

ผ้าทอนาหมื่นศรี

ผ้าทอนาหมื่นศรี มีหลายรูปแบบตามประโยชน์ใช้สอย ได้แก่ ผ้าเช็ดหน้า ผ้าสำหรับนุ่งห่ม เช่น ผ้าผืนยาวสำหรับโจงกระเบน ผ้าถุง ผ้าโสร่ง ผ้าขาวม้า ผ้าเปี่ยงหรือผ้าสไบ และผ้าทอด้วยจุดประสงค์พิเศษ เช่น ผ้าพานช้าง ผ้าอาสนะ และผ้าตั้ง

ผ้าพานช้าง เป็นผ้าที่ทอเป็นผ้าเช็ดหน้าต่อกันยาวๆ จำนวน ๘ - ๑๒ ผืน พับทบกันเป็น ๔ ทบ วางบนพานและพาดขึ้นไปบนหีบศพก่อนเผา ผ้าพานช้างจะทอเป็นตัวอักษรเรียงเป็นบรรทัด เป็นคำกลอนหรือโคลงประวัติผู้ตาย มีคติสอนใจให้ยึดมั่นในคุณความดี เป็นมรณานุสติ เมื่อเผาศพแล้ว เจ้าภาพจะตัดแบ่งผ้าพานช้างออกเป็นชิ้น ๆ ถวายพระ เพื่อใช้เป็นผ้าเช็ดปาก เช็ดมือ หรือแจกญาติพี่น้อง

ผ้าเปี่ยง หรือ ผ้าสไบ ทอสำหรับใช้พาดบ่าห่มเฉียงไหล่ นิยมใช้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง แต่ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุมักใช้ห่มไปทำบุญที่วัดหรือไปงานพิธีต่าง ๆ หรือเจ้าบ่าวเจ้าสาวใช้ห้อยไหล่ในพิธีแต่งงาน ผ้าเปี่ยงนิยมทอเป็นลายลูกแก้วเชิงเป็นสีไม่มีลาย สีที่นิยมกันคือ พื้นสีแดงลายสีเหลืองทอง

ผ้าขาวม้า เป็นผ้าอเนกประสงค์ ชาวปักษ์ใต้นิยมมีผ้าขาวม้าไว้ติดประจำตัว ผ้าขาวม้าของนาหมื่นศรีทอจากฝ้าย มีขนาดใหญ่กว่าผ้าขาวม้าทั่วไป เนื่องจากใช้เป็นผ้าห่มและผ้าห้อยไหล่ของคนเฒ่าคนแก่ขณะไปงานพิธีต่าง ๆ ด้วย และมีความประณีตงดงามโดยส่วนกลางผืนจะทอกลับสีเป็นลายราชวัตรที่ละเอียดประณีต (ผ้าขาวม้าลายราชวัตร) มีลายยกสลับเป็นเชิงคั่นก่อนถึงชายหรือเชิงผ้าซึ่งทอเป็นริ้ว ขอบริมผ้านิยมใช้สีแดง